

Samlad kvalitetsredovisning förskola 2012

Kvalitetsredovisningens funktion

Stockholms stad har som huvudman enligt skollagen¹ och Skolverkets ”Allmänna råd för kvalitetsarbete”² ett ansvar för att skapa rutiner, uppföljningssystem och andra förutsättningar för ett dokumenterat och systematiskt kvalitetsarbete. Kvalitetsredovisning på olika nivåer inom stadens organisation för förskoleverksamhet är ett sätt att uppfylla dessa krav och säkerställa verksamhetens utveckling mot de nationella målen i förskolans läroplan.

Syftet med kvalitetsredovisningen på enhetsnivå, stadsdelsnämnds nivå och för den samlade kvalitetsredovisningen är att ge en övergripande bild av måluppfyllelsen och genom analys på respektive nivå identifiera utvecklingsområden för verksamheten.

Andra uppföljningar och resultat av förskoleverksamheten presenteras i stadens ILS³-system och i verksamhetsberättelser där nämndmål, åtaganden, indikatorer och aktiviteter redovisas mer specifikt. Andra perspektiv framkommer mer detaljerat genom sammanställningar av förskoleundersökningen där föräldrars synpunkter efterfrågas och genom medarbetarenkäten.

Strukturella förutsättningar och organisation

De 14 stadsdelsnämnderna ansvarar för drift och utveckling av de kommunala förskolorna. Under hösten 2012 hade cirka 31 800 barn plats i den kommunala förskolan, vilket innebär en marginell ökning sedan föregående år. Inskrivningsgraden är cirka 86 procent. Platsbehovet skiljer sig mellan stadsdelsnämnderna allt ifrån ett minskande behov till ett fortsatt starkt behov av utbyggnad. Andelen barn i kommunal verksamhet är stabil på cirka 65 procent.

Stadsledningskontoret
Förnyelseavdelningen

Stockholm
Telefon 08-508 29 293
Växel 08-508 29 000
klas.robinson@stockholm.se
stockholm.se

¹ Skollag 2010/800

² Allmänna råd med kommentarer om Systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet, Skolverket

³ Integrerad ledning och styrning för Stockholms stad

Andelen förskollärare uppgår till cirka 41 procent. Samtidigt varierar förskollärartätheten mellan olika stadsdelsnämndsområden och mellan de ingående förskolorna. Det ställer krav på förskolornas organisation för att se till att undervisningen bedrivs under ledning av förskollärare. Stadsdelsnämnderna framhåller vikten av en hög förskollärartäthet och arbetar övergripande på olika sätt för att underlätta rekryteringen av förskollärare, bland annat genom samordning av VFU⁴.

Familjernas socioekonomiska förutsättningar skiljer sig åt mellan, och i vissa fall även inom, stadsdelsnämndernas områden. Detsamma gäller förekomsten av olika modersmål i förskolorna. Detta ställer höga krav på förskolornas förmåga att ge goda förutsättningar för barnens lärande oavsett bakgrund.

Varje stadsdelsnämnd har en central organisation för gemensamma frågor så som kvalitetsarbete, arbetet kring barn i behov av särskilt stöd och för fortbildning genom NTA⁵ och PIM⁶. Stadsdelsnämnderna har dock olika former för samverkan mellan förskolorna, exempelvis i form av nätverk och andra mötesforum. Några redovisar att de har gemensamma funktioner och platser för fortbildning och utveckling, andra inte.

De flesta förskoleenheter består av cirka fyra till fem förskolor, men det finns även betydligt större enheter bland annat i de stadsdelsnämndsområden där verksamheten organiserats i områden. Förskolorna i en enhet ligger oftast samlade inom ett geografiskt område och har förutom en förskolechef en egen ledningsorganisation med en uttalad ansvarsfördelning. Det är vanligt att det finns biträdande förskolechef, någon funktion som pedagogiskt ansvarig och någon form av administrativt stöd.

I flera stadsdelsnämndsområden finns specialgrupper för barn som av olika skäl behöver särskilt stöd, exempelvis språkförskolor, grupper för barn med fysiska funktionshinder, grupper för barn med autism, grupper för allergiska barn, infektionskänsliga barn och barn med hörselnedsättning. I några fall organiseras specialverksamheter i samarbete med landstinget.

Förutom det ansvar som alla kommuner har för de fem minoritetsspråken är Stockholm förvaltningsområde för det finska

⁴ Verksamhetsförlagt utbildning för lärarstudier

⁵ Naturvetenskap och Teknik för Alla

⁶ Praktisk IT- och Mediekompetens

språket vilket ställer särskilda krav och många stadsdelsnämnder erbjuder förskoleverksamhet på finska.

Det finns en enhet för förskolesamordning inom utbildningsnämnden, som i samverkan med andra berörda, hanterar stadsgemensamma förskolefrågor oavsett huvudman. Enheten administrerar även vissa övergripande fortbildningsinsatser.

Underlag, källor och kvalitetsarbetets genomförande

I detta dokument presenteras i huvudsak en sammanställning av stadsdelsnämndernas kvalitetsredovisning. Dessa bygger till stor del på förskoleenheternas kvalitetsredovisningar och de dialoger som förts i stadsdelsnämnderna om enheternas redovisningar. Skolinspektionens synpunkter från sin inspektion 2011 är till viss del inbegripet i uppföljningsarbetet. I vissa fall har även verksamhetsbesök genomförts och/eller att ledningsgrupperna har opponerat på varandras redovisningar.

Alla stadsdelsnämnder använder information från stadens integrerade ledningssystem, ILS, och underlag från egna system och verktyg för uppföljning. Förskoleundersökningen ges stor betydelse, men även stadens kvalitetsindikator och medarbetarenkäten har använts som underlag, liksom inkomna synpunkter och klagomål. Vissa stadsdelsnämnder har dessutom använt inspektioner från miljö- och hälsoskyddsnämnden och arbetsmiljöverket som underlag för att beskriva verksamhetens förutsättningar. Alla stadsdelsnämnder har en struktur med tidsplanering och olika former för kvalitetsarbete under året och genomför någon form av resultatdialoger med enheterna.

På förskoleenhetsnivå används förutom det som nämnts ovan dokumentationer, pedagogisk dokumentation, barnintervjuer och föräldrars synpunkter från olika sammanhang som underlag. Enheterna har en genomtänkt organisation för kvalitetsarbetet med olika system, strukturer och mötesformer.

Enheten för förskolesamordning följer upp de övergripande insatserna muntligt och genom enkäter. Under vårterminen samordnade enheten tre resultatdialoger mellan skolborgarrådet, stadsdelsnämndspolitiker, stadsdelsdirektörer, avdelningschefer och förskolechefer.

Övergripande bild av måluppfyllelse

Det är en övervägande positiv bild som framträder av en verksamhet som i huvudsak är välfungerande, uppskattad av föräldrarna och uppfyller sina uppsatta mål. Förskoleundersökningen ger genomgående goda resultat där de positiva omdömenas genomsnitt för hela staden varierar mellan 76-85 pro-

cent för de olika frågeområdena. Resultaten har varit relativt stabila över åren och förskolan värderas ofta högt i jämförelse med andra verksamheter.

Samtidigt finns ett självkritiskt och utvecklingsinriktat förhållningssätt där många stadsdelsnämnder fokuserar på det som återstår att utveckla. Många påpekar också att det finns variationer i måluppfyllelsen mellan olika enheter och förskolor.

I flera av stadsdelsnämndernas kvalitetsredovisningar beskrivs måluppfyllelsen genom de åtaganden de har för de olika områdena.

Normer och värden

Stadsdelsnämnderna beskriver att förskolorna bedriver ett medvetet arbete med värdegrundsfrågor och demokratiska värderingar. Barns självkänsla samt sociala och emotionella utveckling ses som viktiga delar i förskolans uppdrag. Det finns en strävan efter ett empatiskt, interkulturellt och inkluderande förhållningssätt där olikheter respekteras och pedagogerna är viktiga förebilder i det arbetet.

Flera beskriver även ett aktivt arbete med genusperspektiv för att ge alla barn möjlighet att utveckla alla sina förmågor oavsett kön. Pedagogernas medvetenhet och förhållningssätt liksom den pedagogiska miljöns utformning lyfts fram som viktiga förutsättningar för detta.

Planerna mot diskriminering och kränkande behandling är ett viktigt verktyg i arbetet för likabehandling. Flera stadsdelsnämnder beskriver ansträngningar för att göra barn och föräldrar mer delaktiga i arbetet och i vissa fall har en gemensam utvärdering av arbetet genomförts för att säkerställa likvärdigheten. Samtidigt finns det beskrivningar av ett fortsatt behov av att identifiera insatser som kan främja likabehandling och förhindra kränkningar.

Som resultat av förskolornas arbete på det här området beskrivs att demokratiska värden grundläggs, barnen visar respekt och tar hänsyn till varandra. De utvecklar sin förmåga till konflikthantering och använder sig av varandras olikheter på ett positivt sätt. Inkludering av barn som behöver särskilt stöd underlättas. Arbeta i mindre grupper liksom gemensam-

ma rutiner för likabehandlingsarbetet beskrivs som framgångsrikt.

Arbetet på det här området får även detta år det högsta resultatet i *förskoleundersökningen*, 85 procent av föräldrarna i Stockholm är nöjda. Resultatet för stadsdelsnämnderna varierar mellan 83-91 procent.

Utveckling och lärande

Förskolorna strävar efter att utveckla sina arbetssätt och sin pedagogiska miljö med utgångspunkt i barns förmågor, nyfikenhet och lust att lära. Projekt- eller temainriktat arbetssätt är vanliga inslag och arbete i mindre grupper beskrivs som positivt. Det finns en ambition att arbeta utforskande med utgångspunkt i barnens erfarenheter, intressen och frågeställningar. Samtidigt uttrycks en vilja att utmana barnens lärande och utveckla deras kunskap inom läroplanens alla målområden. En helhetssyn på barns lärande och lekens betydelse lyfts fram liksom att utveckla verksamheten utomhus.

Särskilt fokus har under 2012 varit på barns språkutveckling, matematik samt naturvetenskap och teknik. I det arbetet ingår framtagandet av en pedagogisk miljö med material som uppmuntrar och utmanar barnens lärande på dessa områden. I det språkutvecklande arbetet ingår även arbete med flerspråkighet samt kommunikation genom olika uttrycksformer. Många olika aktiviteter och arbetssätt beskrivs och i de flesta stadsdelsnämnder utgår det språkutvecklande arbetet från någon form av gemensamt språkprogram. Några har även gjort kartläggningar av barnens språkliga situation och personalens språkliga kunskaper. Den information som framkommit där har i vissa fall använts som underlag för att organisera arbetet med att stödja barnens modersmål. Det finns beskrivningar av att personalens medvetenhet liksom barnens nyfikenhet, intresse, förmågor och förståelse ökat på dessa områden. Exempelvis genom NTA har pedagogernas kunskaper inom naturvetenskap och teknik ökat vilket ger bättre förutsättningar för att fördjupa och bredda barnens lärande på dessa områden.

Flera stadsdelsnämnder beskriver även ett aktivt arbete med att utveckla barns skapande förmåga och några har ett gemensamt kulturprogram. Alla barn deltar i firande av olika traditioner.

Den pedagogiska dokumentationen ses som ett viktigt verktyg för att utveckla verksamheten, synliggöra barnens lärande och öka pedagogernas medvetenhet. Många stadsdelsnämnder har arbetat med att utveckla arbetet på det här området och vill fortsätta det även under kommande år. Där även barnen deltar i reflektionen beskrivs att de blir mer delaktiga och får syn på sitt eget lärande.

Diskussioner kring system och verktyg för uppföljning har enligt nämndernas kvalitetsredovisning lett till en ökad insikt i läroplanens intentioner och målområden vilket breddat förutsättningarna för barnens lärande. Här har stadsdelsnämnderna valt delvis olika vägar och tagit fram olika verktyg för arbetet.

PIM-utbildningarna har ökat personalens kunskaper inom IT och kommunikation vilket utvecklat den pedagogiska dokumentationen och resulterat i att fler barn får möjlighet att använda IKT som ett verktyg i verksamheten. Flera stadsdelsnämnder beskriver i sina kvalitetsredovisningar att det skapande arbetet utvecklats och betydelsen av att utveckla arbetet med IKT för förskolans funktion som en demokratisk mötesplats. Även information till föräldrarna har påverkats positivt.

Många stadsdelsnämnder redovisar att även om de satsningar som gjorts varit framgångsrika, så kommer utvecklingsarbetet med de prioriterade områdena språk, matematik och naturvetenskap och teknik att fortsätta även kommande år.

Föräldrarna ger dock i *förskoleundersökningen* arbetet på detta område lägst resultat och något lägre omdömen år 2012 jämfört med föregående år. År 2012 var 75 procent av föräldrarna i Stockholm nöjda med arbetet på det här området. Resultatet för stadsdelsnämnderna varierar mellan 72-82 procent.

Barns inflytande

Barnen får möjlighet att påverka den dagliga verksamheten och den pedagogiska miljön utifrån sina förutsättningar och behov. De tar egna initiativ, får möjlighet att göra val och att uttrycka sina synpunkter. Arbetet på det här området utgår från demokratiska värden och en syn på barn som kompetenta. Flera stadsdelsnämnder beskriver hur barnintervjuer och exempelvis barnråd används som verktyg. Förskolorna arbetar med att skapa möten och dialog där även dokumentationen används som underlag. Pedagogernas lyssnade förhållningssätt och förmåga att ta tillvara barnens tankar, idéer och synpunkter

ter är en viktig förutsättning för barnens möjlighet till inflytande och att ta ansvar

Ökad tillgänglighet till miljö och material ökar även barns inflytande och valmöjligheter. Det finns beskrivningar av att en välfungerande pedagogisk miljö exempelvis leder till att barnen i större utsträckning bjuder in sina kamrater till lek. Arbete i mindre grupper och ett utforskande arbetssätt beskrivs som positivt även för barnens inflytande. Den pedagogiska dokumentationens användning tillsammans med barnen verkar öka deras möjligheter till inflytande över sitt lärande.

I *förskoleundersökningen* är 81 procent av de svarande föräldrarna i Stockholm nöjda med förskolornas arbete på det här området. Resultatet för stadsdelsnämnderna varierar mellan 78-86 procent.

Förskola och hem

Flera stadsdelsnämnder beskriver ett förtroendefullt samarbete med ömsesidig respekt mellan föräldrar och personal. Förskolorna erbjuder olika former för samverkan med föräldrarna, både i det vardagliga mötet och i mer organiserade former. Det erbjuds olika gemensamma forum och individuella samtal och flera beskriver att former och innehåll utvecklats under året. Nästan alla föräldrar deltar i någon form av organiserad samverkan. Flera stadsdelsnämnder framhåller lyhördheten och den dagliga kontakten som viktigast för samverkan.

Den föräldraaktiva formen för inskolning är vanligt förekommande och upplevs som positiv för föräldrarnas insyn i och förståelse för verksamheten. I stadsdelsnämndsområden med många barn med annat modersmål är samarbetet kring barnens språkliga utveckling en viktig del av samverkan med föräldrarna. Där föräldrar involverats i verksamheten kring språkutveckling eller exempelvis projektarbeten beskrivs att de även blivit mer allmänt engagerade och delaktiga.

Föräldrarna får information om verksamheten och sitt barn på olika sätt och användandet av IT för information har ökat. De kan ställa frågor och komma med synpunkter vilket många gör. Många stadsdelsnämnder har arbetat med att utveckla sin information om förskolans uppdrag och syftet med olika arbetssätt, men arbetet behöver fortfarande förbättras. De förskolor som lyckats koppla samman målen för verksamheten med arbetssätten har dock kunnat notera ett ökande intresse från föräldrarna. Pedagogisk dokumentation används ofta för

att informera och som underlag för diskussion med föräldrar med positivt resultat.

I *förskoleundersökningen* är 77 procent av föräldrarna i Stockholm är nöjda. Resultatet för stadsdelarna varierar mellan 75-82 procent.

Samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet

Många stadsdelsnämnder har gemensamma policydokument för samarbetet och det finns exempel på nämnder och förskolor som gör egna uppföljningar av hur väl övergången fungerar. Förskolorna har ett fungerande samarbete med de närliggande skolorna där det även förekommer gemensamma träffar och kompetensutveckling. Det finns rutiner för barnens övergångar med besök och överlämningsamtal och flera beskriver ett väl fungerande avslut för de blivande skolbarnen. Flera förskolor intervjuar barnen om deras tankar om sin förskoletid och inför starten i förskoleklass, i några stadsdelsnämnder intervjuas även föräldrarna.

Genom den övergripande organisationen på stadsdelsnämnderna för barn som behöver extra stöd får dessa en väl förberedd övergång. Däremot saknas i de flesta fall former för fördjupade diskussioner om det pedagogiska innehållet mellan förskola och skola även om det finns enstaka exempel.

Övrigt

Flera stadsdelsnämnder bedriver ett aktivt arbete med olika hälsofrämjande insatser för barnen kring kost, rörelse och utvistelse samt för ett ekologiskt hållbart samhälle.

Stadsdelsnämndsgemensamma insatser

Stadsdelsnämnderna samordnar en mängd frågor och aktiviteter för förskoleverksamheten på en övergripande nivå.

Alla stadsdelsnämnder har någon form av övergripande organisation till stöd i arbetet med barn i behov av särskilt stöd. Detta arbete beskrivs ofta som välfungerande med utvecklade arbetsformer som leder till ökad kunskap hos pedagogerna och underlättar inkluderingen för de berörda barnen.

Den verksamhetsförlagda utbildningen, VFU, samordnas av stadsdelsnämnderna och det finns exempel på att verksamheten har byggt upp en gemensam organisation för mentorer till nyexaminerade förskollärare. Detta tillsammans med andra insatser är viktiga för rekrytering av förskollärare.

Det förekommer gemensamma former av fortbildning hos alla stadsdelsnämnder. NTA och PIM har redan nämnts men även fortbildning kring barns språk är vanligt. Olika former av nätverk och andra utvecklingsinsatser som exempelvis gemensamma föreläsningar bidrar till att höja pedagogernas kompetens. Som nämnts under måluppfyllelse ger ökad kompetens ökad möjlighet att utveckla arbetssätten och barnens lärande inom läroplanens områden.

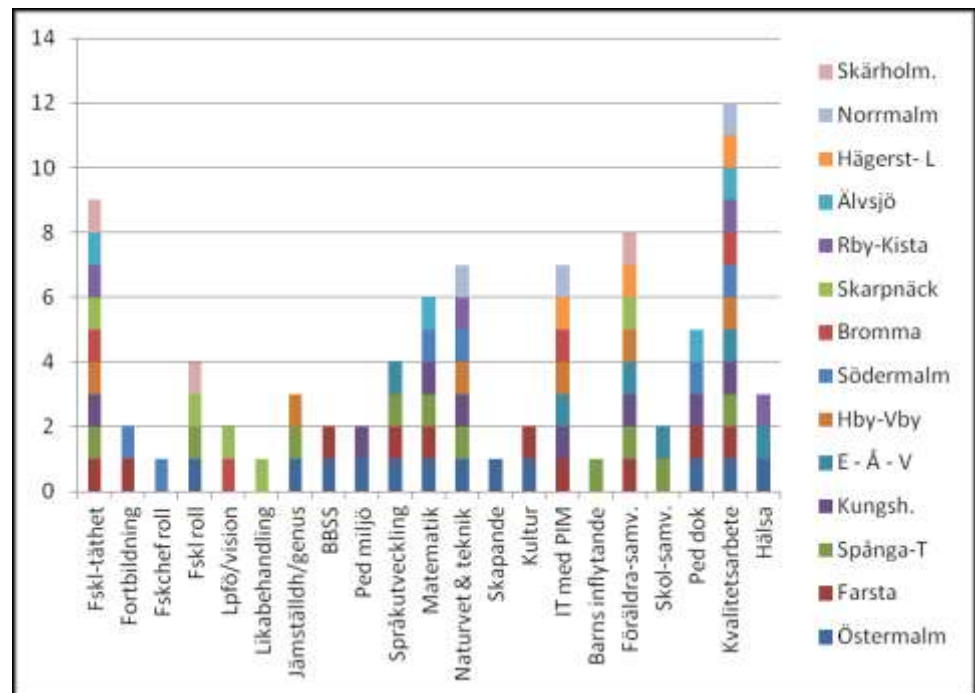
Alla stadsdelsnämnder arbetar aktivt för att utveckla kvalitetsarbetet genom att ta fram olika system och verktyg för uppföljning, ofta med utgångspunkt i mål- och resultatstyrning. Detta arbete kommer att fortsätta, men som nämnts ovan menar flera stadsdelsnämnder att diskussioner i samband med detta arbete redan har lett till en ökad insikt i läroplanens mål och intentioner.

Där gemensamma program, handlingsplaner och kartläggningar tagits fram för exempelvis arbetet med barns språkutveckling, kultur och samarbete med skolans verksamheter upplevs det som positivt. Detsamma gäller för de stadsdelsnämnder som formulerat en gemensam vision/verksamhetsidé, policy för ledarskap och medarbetarskap och där det finns ett organiserat samarbete med exempelvis universitet och högskolor.

Det mesta av samverkan med föräldrarna sker på förskolorna men det finns exempel på stadsdelsnämndsövergripande förskoleråd och några stadsdelsnämnder deltar i arbetet med att utveckla en förskoleportal för att förenkla informationsflödet till föräldrarna. Det finns även exempel på att verksamheten på stadsdelsnämnds nivå intervjuar barnen inför skolstarten.

Utvecklingsområden inom stadsdelsnämnd

Utvecklingsområden för kommande verksamhetsåret har tydligt lyfts fram i stadsdelsnämndernas kvalitetsredovisningar och redovisas stadsdelsnämndsvis i tabellen nedan. Inom samma utvecklingsområde ryms dock ibland delvis olika inriktning och ambitioner. Stadsdelsnämnderna har lyft fram mellan tre och 13 utvecklingsområden vardera.



Som framgår är det fortsatta arbetet med att utveckla system och verktyg för kvalitetsarbetet något som nästan alla stadsdelsnämnder lyfter som ett utvecklingsområde. Att utveckla den pedagogiska dokumentationen ingår även delvis i denna strävan. Vidare kommer de flesta stadsdelsnämnder behöva intensifiera arbetet med att höja förskollärartätheten.

Att utveckla samverkan med föräldrarna på olika sätt är ett prioriterat område. Detsamma gäller för de läroplansområden som många redan fokuserar på så som språk, matematik och naturvetenskap, teknik och IKT.

Stadsövergripande insatser

Utbildningsnämndens enhet för förskolesamordning har kontinuerligt anordnat möten med avdelningschefer och utvecklingssekreterare på stadsdelsnämnderna. Muntliga utvärderingar har visat att dessa möten uppfattas som meningsfulla.

Vidare har enheten samordnat och/eller medverkat i framtagandet av ett stort antal fortbildningsinsatser, så som *utbildning av barnskötare till förskollärare*, *magisterprogram i förskoledidaktik*, *forskarskola i förskoledidaktik*, *naturvetenskap och teknik i förskolan*, *mentorsutbildning*, *rekryteringsutbildning*, *PIM-utbildningar*, *utbildningen av personer utan pedagogisk grundutbildning till barnskötare samt fördjupningsutbildning för barnskötare med inriktning mot matematik, naturvetenskap och teknik*. Utbildningarna utvärderas kontinuerligt på olika sätt med gott resultat. De långsiktiga effekterna

av barnskötarutbildningarna har följts upp under hösten 2012 med mycket positiva omdömen.

I samverkan med språkforskningsinstitutet har olika fortbildningsinsatser och nätverk genomförts. De fyra nätverkens innehåll har utvärderats med mycket positivt resultat och lyfts fram som betydelsefulla av flera stadsdelsnämnder. Vidare har en kartläggningsmall kring språk hos barn och personal tagits fram och stadsdelsnämnder har fått stöd i att ta fram egna språkpolicydokument. Enheten har även samordnat arbetet med att erbjuda förskoleverksamhet på finska för de föräldrar som önskar det.

Nämndernas redovisar att de ser positiva effekter av en ökad kompetens hos pedagogerna, och att detta delvis kan hänföras till de pågående stadsgemensamma utbildningsinsatserna.

Under året har enheten även samverkat på olika sätt för att öka rekryteringen av förskollärare, ett arbete som kommer att fortsätta. Vidare har enheten samordnat revideringen av stadens kvalitetsindikator för förskolan med åtföljande informationsinsatser, något som några stadsdelsnämnder nämner som bidragande till en ökad insikt och samsyn om förskolans uppdrag.

Analys

Stadsdelsnämnderna har gjort egna analyser som resulterat i de prioriterade utvecklingsområden som redovisas ovan. Nedan följer en samlad analys av resultaten av stadens arbete på olika nivåer för att nå de nationella målen och vilka sedan ligger till grund för ett antal stadsövergripande utvecklingsområden.

Förskoleenheterna har en relativt liknande organisation oavsett stadsdelsnämnd. Det framgår dock inte om det gjorts någon samlad utvärdering av vad de större enheterna och de nya rollerna och funktionerna inneburit för verksamheten. Flera stadsdelsnämnder framhåller förskolechefens och förskollärarens förtydligade ansvar.

Vad gäller förskolornas arbetssätt finns det en stor samstämmighet kring att arbete i mindre grupper är positivt för att barnen ska tillägna sig värden, kunskaper och få möjlighet till inflytande. Utforskande arbetssätt beskrivs som positivt för barns lärande och inflytande. Temainriktat/projekterande arbetssätt beskrivs ge barnen möjligheter till ett fördjupat och sammanhängande lärande.

Den pedagogiska dokumentationen verkar rätt använd vara ett kraftfullt verktyg för det dagliga arbetet med barnen och deras

lärande och inflytande. Det beskrivs även som positivt för planeringen, kvalitetsarbetet, kompetensutvecklingen hos pedagogerna och samverkan med föräldrarna. Samtidigt framhålls det som viktigt att hitta en bra balans där tidsåtgången motiveras av nyttan för barnen.

IKT beskrivs bidra på ett positivt sätt i arbetet med barnen, för pedagogernas arbete och för samverkan med föräldrarna. Samtidigt är det fortfarande ett område där både kunskaper och utrustning behöver utvecklas.

Pedagogernas betydelse lyfts fram där deras kunskaper och insikter om läroplanens uppdrag och barns läroprocesser är avgörande för verksamhetens innehåll och kvalitet. De insatser för utbildning, rekrytering, fortbildning och kompetensutveckling som pågår verkar ge positiva effekter. Här ingår även de samarbeten som finns med universitet och högskolor kring forskning och utveckling. Det är viktigt att staden framstår som en attraktiv arbetsgivare med utvecklingsmöjligheter för pedagogerna.

Arbetet med att utveckla egna system för uppföljning har pågått i de flesta stadsdelsnämnder under året och många framhåller att det bidragit till ökad kunskap om förskolans uppdrag, en ökad samsyn på uppdraget och en ökad likvärdighet. Detsamma beskrivs i några redovisningar från arbetet med stadens kvalitetsindikator. Samtidigt har de olika systemen delvis olika utgångspunkter, vilket lett till olika verktyg och arbetssätt för uppföljningen. Det har inte gjorts någon utvärdering av de olika systemen och vilken effekt de fått för verksamhetens utveckling. Samtidigt läggs stor vikt vid förskoleundersökningen när stadsdelsnämnderna beskriver sina resultat.

Flera stadsdelsnämnder beskriver att enheternas kvalitetsarbete utvecklats med tydligare bedömningar och bättre analyser. Redovisningen av måluppfyllelsen utgår dock trots det i hög grad från resultatet i förskoleenkäten, medan det mer sällan görs analyser utifrån arbetet med stadens kvalitetsindikator. Det är också många som framhåller att det är stora skillnader i måluppfyllelse mellan förskolor och enheter. Att identifiera variationer ger goda förutsättningar till analys och identifierande av utvecklingsinsatser, något som skulle kunna utnyttjas på ett tydligare sätt.

Det är ganska stor samstämmighet mellan stadsdelsnämnderna vad gäller vilka områden de ser behov att vidareutveckla. Där emot är det stor skillnad på antalet utvecklingsområden och hälften av stadsdelsnämnderna lyfter fram fler än fem prioriterade områden att utveckla. Det saknas ofta beskrivningar av gemensamma insatser för utvecklingsområden på stadsdelsnämnds nivå.

Att flera utvecklingsområden är återkommande under flera år indikerar att utvecklingsarbetet är processer som behöver långsiktighet.

Identifierade stadsövergripande utvecklingsområden

Nedan redovisas ett antal förslag till stadsövergripande insatser från stadsdelsnämnderna samt utifrån analysen ovan.

1. Fortbildning

Ökad kompetens är en viktig faktor för kvaliteten i verksamheten och för verksamhetens utveckling. Det är viktigt att staden är långsiktig och uthållig i sina satsningar inom fortbildning och de karriärvägar som erbjuds. De pågående fortbildningssatsningar bör därför utvärderas fullföljas och utvecklas.

2. Rekrytering av förskollärare

De flesta stadsdelsnämnder arbetar aktivt för att öka andelen förskollärare. Det arbetet behöver bedrivas långsiktigt på en stadsövergripande nivå och staden bör verka för ett ökat antal utbildningsplatser vid universitet och högskolor i området.

3. Systematiskt kvalitetsarbete

Alla stadsdelsnämnder arbetar med att utveckla sitt kvalitetsarbete. Staden bör se över system och rutiner för att göra arbetet mer effektivt användbart på olika nivåer. De olika system och verktyg för uppföljning som arbetats fram på stadsdelsnämnderna liksom stadens reviderade kvalitetsindikator bör utvärderas, bland annat utifrån tidsåtgång och effektivitet. Verkningsfulla metoder, goda exempel och verktyg bör utvecklas och spridas.

4. Organisation och pedagogiskt ledarskap

Förskolechefens och förskollärares ansvar har förtydligats och bör stödjas. Alla förskolor är organiserade i större enheter med en ledningsorganisation kring förskolechefen. Effekterna av detta bör följas så att positiva erfarenheter kan spridas och

insatser för att stödja de nya roller och funktioner som uppstått kan tas fram.

5. Forskning

Staden bör sträva efter utökat samarbete med universitet och högskolor för att medverka till att formulera forskningsfrågor och att forskning omsätts i verksamheten och att utbildningen i förskolorna bedrivs på vetenskaplig grund.